

FÖLDI PÉTER

Kelemen József kiállításának megnyitóján

Tisztelt Közönség!

Szóval, igenis vannak választottak – feladatra, hogy láthatóvá váljon, értelmezhető legyen általuk; mondjuk az örök emberi sóvárgás: a Földtől az Égig.

Weöres Sándor létráról beszél, ami bennünk van. Kelemen Józsi a fákról, monomániásan.

Blake romantikus rusztikája, Van Gogh vonagló égbecsavarodása, Mondrián racionalizáló függőleges–vízszintese, Csontváry eget tartó szimbolizmusa... Művészettörténeti minták, a fa motívuma kapcsán, amelyek viszonylatában, és csak ezek viszonylatában értelmezhetők Kelemen József üzenetei. Talán még egy művészettörténeti példa: Csontváry Fohászokodó Üdvözítője, az időlegesen Földhöz kötött emberi lét hív Égi erőt, és üzen vissza földi esendőségünkről. (Mindez persze így, lehet, hogy túl direkt, de közelítésnek talán jó.)

Igazi erdőjáró, gombázik és talál, és ez bosszant, mert én már évek óta nem. Megyek korán reggel kocsival Tarjánba kutyát etetni, Ő meg jön szembe velem biciklivel púpozott kosár gombával...

Miről is szólnak akkor ezek a képek? A fákról? Ismeri a fákat – név szerint is – évek óta beszélő viszonyban van velük, akik a szerves lét üzeneteit sugározzák az égnek: égbekiált, sóvárog, sóhajt... A kozmikus tér rezzenései beleköltöznek a csemetébe, növekedésének lüktetése visszahat az égi rendre: Föld–Fa–Ég. Teremtő és Teremtett és a szükségszerű olvasat, amit az alkotó a képeken láthatóvá tesz. Okszerű viszony, mégis a szubjektum árnyalja érzékelhetően értelmezhetővé. Mindez „szakmailag” úgy „működik” a képen, hogy a fa motívuma hívja elő a „hátteret”, a háttér „felelős” a fa formájáért: kiteljesedéséért, deformáltságáért, csorbultságáért... (Egymástól lesznek láthatók!) Viszonylataik értelmezik a felismeréseket és a kép rendjét is.

A képeken megjelenő fákról eddig még nem is esett szó: a testnedvek áradása, a földből táplálkozó égre törés, sóvárgó szivárgás – Hív az Ég! –

ágzárványok égtükrének végtelenje, égi terek paradicsoma, vagy csak egy másik dimenzió...?

Az Idő folyása, a sodró megmásíthatatlanság. Az Idő megfagyott folyamának végérvényessége, a megkövült fák barbár örökkévalósága, tűzhányók égtörésének megmerevedett reménytelensége.

Sorsszerűség, a karakterek viszonylata: a sudár életerő, a kiegyensúlyozott teljesség, a sérült, a kidőlt, a megkövült... Választható, vagy már eleve kiosztott a szerep? Jel- és jellemfejlődés, a növekedés ideje feszíti a kérget, az Élet alakítja hordozóját, az a dolga, hogy kiteljesedjen (aztán persze van úgy, hogy mégse...).

Sodrása van az életnek.

Eszközhasználatát a kétségbevonhatatlan tudatosság, a kivételes lírai érzékenység, a mániákus műgond, a felelősség pontossága jellemzi. Azonos az üzenettel, az anyaggal, gesztusai elevenek, ugyanakkor irányítottak. Arányérzék, erő és oldottság, vibrálóan szállás és finoman tónusos. Az egységes szín-teret intenzív belső mozgás, ritmus élteti, értelmezve az üzenet lényegét: tűz, elegancia, vonagló fájdalom, jeges megkövültség, a pillanaton messze túlmutató felismerés.

És persze mindenki tudja, nemcsak a fákról van itt szó: lélekkutak ezek a képek, ha végigjárjuk, lélekkapuk, nem a túlvilágra, csak a földi létünk valóságának Égmértékben való visszaigazolását élhetjük át. Jelenségünk minősítése, emberségünk égi léptéke.

Kell, hogy legyen erőnk a szembesülésre.

(Elhangzott Kelemen József kiállításán 2018. május 15-én a salgótarjáni Váczi Gyula Művészeti Iskolában.)

Kelemen József: Táj